

**การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม
ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
Development of Local Curriculum on Sea Salt Farming in
Ban Laem District of Watjuntrawart (Sukprasarnrat) School in
Phetchaburi by Participatory Action Research**

จรรยา จิตมิตรธรรมเลิศ¹ / อภิชาติ เลนะนันท์²

JanyaJitmeethamlert¹ / Apichat Lenanan²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹Master Student in Educational Administration, Faculty of Education,
Phetchaburi Rajabhat University

²ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

²Dr., Advisor, Faculty of Education, PhetchaburiRajabhat University

Corresponding authorEmail: mamjanya55@gmail.com

(Received: January 13, 2020; Revised: April 2, 2020; Accepted: May 15, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่องการทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม 2) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน คณะครู จำนวน 72 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน ผู้รู้ในท้องถิ่นจำนวน 8 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ความรู้เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี คือ 1) บริบทอำเภอบ้านแหลม เป็นพื้นที่ราบกว้างติดชายฝั่งทะเล พื้นที่เป็นดินเหนียวอุ้มน้ำได้ดี 2) การทำนาเกลือสมุทรมีความเป็นมาและขั้นตอนการทำนาโดยการใช้ภูมิปัญญาไทย 3) ลักษณะและผลผลิตที่ได้จากการทำนาเกลือสมุทร คือ เกลือแคง และดอกเกลือ 4) ผลิตภัณฑ์จากเกลือสมุทรของอำเภอ

บ้านแหลม ได้แก่ ดอกเกลือสปา เกลือขัดผิวสมุนไพร สบู่ดอกเกลือและ 5) แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ได้แก่ การสร้างความรู้สู่ชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของการทำนาเกลือสมุทร

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการทดลองใช้หลักสูตร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.89 ผลการประเมินหลักสูตรพบว่าหลักสูตรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักการและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: หลักสูตรท้องถิ่น วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การทำนาเกลือสมุทร

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the local knowledge about the sea salt farming in Ban Laem district, 2) develop the local curriculum on the sea salt farming in Ban Laem district of Watjuntrawat (Sukprasarnrat) school in Phetchaburi Province by using participatory action research. The target group was 118 participants, consisting of 1 school administrator, 72 teachers, 1 person from the Office of the Basic Education Commission, 8 local knowledgeable people, 1 student's parent, and 35 students from Mathayom 5. The research instruments were an interview, questionnaires, and an achievement test. The statistics used for data analysis were percentage, means, standard deviation. The qualitative data were analyzed using content analysis.

The results of this study showed that:

1. Knowledge about sea salt farming in Ban Laem district, Phetchaburi Province includes: 1) the context of the Ban Laem district was a wide area on the coast. The area was mainly clay that could absorb water well, 2) sea salt farming had a history and a process of farming by using Thai wisdom, 3) characteristics and products from sea salt farming were table salt and flower of salt, 4) products from sea salt of Ban Laem district were salt flower spa, herbal scrub salt, salt flower soap, and 5) guidelines for preserving local knowledge in the sea salt farming in Ban Laem district were creating knowledge to the community and promoting tourism that reflects the lifestyle of the salt farming.

2. Development of local curriculum on sea salt farming in Ban Laem district of Watjuntrawat (Sukprasamrat) School, Phetchaburi Province consisted of the curriculum structure, local knowledge, learning unit, and learning management plans. The result from using the curriculum indicated that students had higher learning achievement than before learning with approximately 29.89 percent. For the curriculum evaluation, it was found that the local curriculum was effective in accordance with the defined principles and objectives.

Keywords: Development of local curriculum, Participatory action research, Sea salt farming

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีความสำคัญและความจำเป็นต่อสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้นๆ โดยเหตุนี้หากหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมายสำหรับใช้ในชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะย่อมต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้มากที่สุด ผู้ใช้หลักสูตรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วยในทางปฏิบัติถ้าหากหลักสูตรได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในระดัชุมชนที่ไม่กว้างขวางมากนักย่อมสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้ (กาญจนา บุญส่ง และนิภา เพชรสม, 2556: 76) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นประกอบด้วยหลักการหลายประการประกอบเข้าด้วยกันโดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญ คือ การสร้างความรู้ให้กับนักเรียน โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและสามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาภายในสังคมส่วนรวมและสังคมท้องถิ่นได้มากที่สุด

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2551: 67-68) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม 5 หลัก ได้แก่ 1) หลักความเสมอภาค กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยมีความเท่าเทียมกันแต่ละฝ่าย นักวิจัยไม่ใช่ผู้นำหรือผู้ชี้แนะ กลุ่มเป้าหมายก็ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติตาม 2) หลักการเรียนรู้ นักวิจัยควรเปิดใจรับฟังรับข้อคิด ข้อเสนอแนะ มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 3) หลักอิสระทางความคิด การเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยมีอิสระเสรีในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ 4) หลักการเคารพ ภูมิรู้ ความสามารถของที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยที่เป็นพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์ของกลุ่มดังกล่าว ที่แตกต่างจากนักวิจัยเป็นสิ่งสำคัญที่นักวิจัยต้องเคารพให้เกียรติ และ 5) หลักความเป็นประชาธิปไตย การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการวิจัย ต้องใช้การแสดงความคิดเห็นและเคารพมติส่วนใหญ่ตั้งนั้นการประชุม ปรึกษาหารือ พุดคุยระหว่างกลุ่ม

นักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการจึงต้องปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาที่ทำการวิจัย

นราวดี โลหะเจริญ (2547: 9) ได้อธิบายว่า การทำนาเกลือสมุทร แหล่งที่ทำนาเกลือสมุทรมายาวนาน เช่น นาเกลือที่บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรีนั้น กระบวนการผลิตเกลือต้องใช้พื้นที่ในการทำนาเกลือต้องการแสงแดดจากดวงอาทิตย์เพื่อเพิ่มระดับความเข้มข้น (ความเค็ม) ให้กับน้ำทะเลจนตกผลึกกลายเป็นเม็ดเกลือ โดยเริ่มจากการเตรียมพื้นที่การทำนาเกลือให้เหมาะสมกับกระบวนการผลิตเกลืออย่างต่อเนื่อง ประมาณ 1-2 กิโลเมตร หรือพื้นที่ประมาณ 30-35 ไร่ขึ้นไป ด้วยเหตุนี้ พื้นที่ทำนาเกลือจึงควรอยู่ใกล้ชายทะเลหรือชายคลองที่สามารถดันน้ำเข้าแปลงนาแต่ละส่วน สำหรับอาชีพการทำนาเกลือสมุทรเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านแหลมที่สืบทอดกันมาเป็นร้อยปี ต้องใช้ความอดทนในการตากแดดตากลม แสดงถึงภูมิปัญญาความรู้ ถ่ายทอดจากประสบการณ์การสังเกตและการพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ

โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทางโรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนยังใช้หลักสูตรแกนกลางทั้งหมดแกนกลาง และนักเรียนไม่รู้จักรักการทำนาเกลือสมุทรในท้องถิ่นเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้รูปแบบวิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ท้องถิ่น ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้วิจัยและผู้รู้ในท้องถิ่น ชุมชน โดยมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนพัฒนาผู้เรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสังเกต การสัมผัสจริง การค้นคว้า ศึกษาองค์ความรู้ การพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ ที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกิดจากประวัติ ความเชื่อ การถ่ายทอดจากประสบการณ์ของปราชญ์ชาวบ้านและคนในชุมชน ที่ร่วมกันอนุรักษ์หวงแหนความเป็นท้องถิ่นของตน ตลอดทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติ การแบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติ การแบบมีส่วนร่วม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1.1 บุคลากรครูและนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 72 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 108 คน

2. พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี และโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี

3. ระยะเวลาในการปฏิบัติการ

4. เนื้อหาที่นำมาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

5. วิธีการวิจัย ใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยชุมชนในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เข้ามามีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาและมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยจัดประชุมกำหนดความต้องการในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการคัดเลือกเฉพาะเจาะจงครูและนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูจำนวน 72 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 108 คน

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้กับครูและนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

1.4 ผู้วิจัยคัดเลือกและกำหนดประเด็นที่จะทำการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.5 ผู้วิจัยคัดเลือกและกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทร

1.6 ผู้วิจัยสร้างเครือข่ายความรู้

2. ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่น มีกระบวนการในการดำเนินการ ดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยและผู้วิจัยร่วมได้ทำการศึกษาประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยศึกษาองค์ความรู้ในชุมชนเกี่ยวกับการทำนาเกลือสมุทรจากผู้รู้ในชุมชน

2.1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามไปศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา ก่อนนำไปใช้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยการวิจัยแบบมีส่วนร่วม มีกระบวนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง ประกอบด้วย หลักการ วิสัยทัศน์ พันธกิจ สมรรถนะผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัดคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลแนวทางการสอนหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น

2.2.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักการประมวลความรู้จากการศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานและตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา นำมาพิจารณา เพื่อกำหนดจำนวนคาบสอน กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย กำหนดสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้จุดประสงค์ และการวัดผลประเมินผล ในขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การกำหนดเวลาเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ และบันทึกผลการสอนหลังเรียนและนำหลักสูตรฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แนะนำ พัฒนาหลักสูตรฉบับร่างให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรสาระท้องถิ่นที่จัดทำขึ้น

2.2.3 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมาหาประสิทธิภาพของหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ โดยการวิพากษ์หลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อนำผลความคิดเห็นการวิพากษ์หลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ความเที่ยงตรง แล้วปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้หลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จริง

2.3 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น มีกระบวนการในการดำเนินการ 3 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

ขั้นที่ 2 การประเมินผลหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องกับการทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนทดลองใช้และการปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์) เพื่อขออนุญาตในการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

2. ทดลองใช้หลักสูตร ผู้ทดลองได้ทดลองใช้ควบคู่กับรายวิชาเพชรบุรีศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ รวมระยะเวลา 20 ชั่วโมง

3. ในการทดลองใช้หลักสูตร มีขั้นตอนดังนี้

3.1 นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรก่อนเรียน จำนวน 30 นาที

3.2 ผู้วิจัยและผู้รู้ในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนตามกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยผู้วิจัยใช้แบบวัดความสามารถความรู้ในการทำนาเกลือสมุทร และสังเกตจากการจากพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและงานที่ได้รับมอบหมาย

3.3 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนจบหลักสูตรแล้ว มีการวัดและประเมินผลโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความรู้ เรื่องการทำนาเกลือสมุทร หลังเรียน 30 นาที เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประเมินผลหลักสูตรในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และร้อยละ (%) ของคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะการทำงาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก แบบประเมินพฤติกรรม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และร้อยละ (%) ของคะแนนที่ได้จากแบบประเมินชิ้นงาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก แบบประเมินชิ้นงาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และร้อยละ (%) ของคะแนนที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาของค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า จากการศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะทางภูมิศาสตร์ อำเภอบ้านแหลมเป็นพื้นที่มีทำเลที่เหมาะสม เนื่องจากเหตุผลประการแรก คือ เป็นพื้นที่ชายฝั่งติดทะเลที่สะดวกต่อการชักน้ำทะเลเข้าในนา ประการที่สอง คือ อยู่ใกล้ป่าชายเลน ประการที่สาม คือ เป็นพื้นที่ราบกว้าง และเป็นดินเหนียวสามารถอุ้มน้ำได้ดี และประการที่สี่ คือ มีพื้นที่อีกด้านติดถนนเพื่อตั้งยุ้งเกลือ จากการศึกษาในปี พ.ศ. 2562 พบข้อมูลจำนวนพื้นที่จากเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนในการทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้ ตำบลบ้านแหลม มีเกษตรกรที่ขึ้นพื้นที่ทำนาเกลือมากที่สุด จำนวน 3,726 ไร่ รองลงมาตำบลแหลมผักเบี้ย จำนวน 1,833 ไร่ ตำบลบางขุนไทร จำนวน 1,753 ไร่ ตำบลบางแก้ว จำนวน 748 ไร่ และตำบลปากทะเล

จำนวน 374 ไร่ ตามลำดับ มีการใช้ภูมิปัญญาไทยในการทำนาเกลือสมุทร ซึ่งศึกษาได้จากลักษณะของวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาเกลือสมุทร ลักษณะของเกลือสมุทรที่พบในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้ เกลือตัวผู้ เป็นเกลือทะเลที่มีลักษณะเป็นเม็ดโตและยาว เกลือตัวเมีย เป็นเกลือทะเลที่เป็นเม็ดขนาดเล็ก กลมและป้อม ดอกเกลือ เป็นเกลือที่ลอยขึ้นมาอยู่บนผิวน้ำไม่ได้สัมผัสกับพื้นดิน มีสีน้ำตาลเป็นประกายแวววาว รสชาติเค็มอมหวาน ผลิตภัณฑ์จากเกลือสมุทรของอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ดอกเกลือสปา ดอกเกลือสำหรับแช่เกลือสปาขัดผิวในน้ำนม เกลือขัดหน้าสมุนไพรพิเศษ และสบู่ดอกเกลือสมุนไพร

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติ การแบบมีส่วนร่วมพบว่า

2.1 โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี เป็นโครงสร้างที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัสดุทัศน 3) พันธกิจ 4) สมรรถนะผู้เรียน 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) โครงสร้าง 7) มาตรฐานและตัวชี้วัด 8) คำอธิบายรายวิชา 9) โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียน 10) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 11) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 12) การวัดและประเมินผล

2.2 สารการเรียนรู้ เรื่องการทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 ภูมิศาสตร์นาเกลืออำเภอบ้านแหลม หน่วยที่ 2 ความเป็นมาและขั้นตอนการทำนาเกลือสมุทรด้วยการใช้ภูมิปัญญาไทย หน่วยที่ 3 ลักษณะและผลผลิตจากการทำนาเกลือสมุทร หน่วยที่ 4 ผลิตภัณฑ์จากเกลือสมุทรของอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี หน่วยที่ 5 แนวทางการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำนาเกลือสมุทร

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี มี 5 แผนการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์เรียนรู้บริบทอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การทำนาเกลือสมุทรด้วยภูมิปัญญา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คุณค่าของการทำนาเกลือสมุทรโดยใช้สิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ผลิตภัณฑ์เกลือสมุทรของอำเภอบ้านแหลม หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิปัญญาไทยที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพการทำนาเกลือสมุทร และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.4 ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นมี

ความเหมาะสมทั้งโครงสร้าง สารการเรียนรู้ท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความเหมาะสมกับนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ร้อยละ 29.89 โดยคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละ 51.74 และ คะแนนหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 81.63 เมื่อนักเรียนได้เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทร ที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

2.5 ผลการประเมินความเหมาะสมหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่ อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การประเมิน หลักสูตรก่อนใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และหลังการใช้หลักสูตร ผลชี้ให้เห็นว่าการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมในการใช้ดำเนินกิจกรรมให้กับ ผู้เรียน การได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเป็นอย่างดีให้นักเรียนเกิด ความรักหวงแหน ภูมิใจและร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น หลักสูตรนี้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนต่อไป

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของ โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม พบว่า จากคำขวัญของอำเภอบ้านแหลมที่ว่า “วัดเขาตะเคราศักดิ์สิทธิ์ หลวงพ่อ สัมฤทธิ์คู่บ้าน ถิ่นฐานหอยแครง สู่แหล่งเกลือดี เขียวขจีป่าชายเลน” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมา ของการทำนาเกลืออำเภอบ้านแหลม ได้เป็นอย่างดี ซึ่งบ่งบอกได้ว่าพื้นที่การทำนาเกลือสมุทรที่ อำเภอบ้านแหลมเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า มีความเชื่อมโยงความเป็นมาจากอดีตมาถึงปัจจุบัน จาก การศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วมจนได้องค์ความรู้และนำองค์ความรู้มาจัดทำสารการเรียนรู้ท้องถิ่น และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในสถานศึกษาเป็นหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องแนวคิดของ นราวดี โลหะเจริญ (2547 อ้างถึงใน คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2544: 144-146) ที่อธิบายว่า การทำนาเกลือสมุทร แหล่งที่ทำนาเกลือสมุทรมายาวนาน เช่น นาเกลือที่ บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรีนั้น กระบวนการผลิตเกลือต้องใช้พื้นที่ในการทำนาเกลือต้องการ แสงแดดจากดวงอาทิตย์เพื่อเพิ่มระดับความเข้มข้น (ความเค็ม) ให้กับน้ำทะเลจนตกผลึก

กลายเป็นเม็ดเกลือ จากการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วมจนได้องค์ความรู้ นำองค์ความรู้มาจัดทำสารระเบียนรู้ท้องถิ่นและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า

2.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมผสมผสานกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ประกอบด้วย การสำรวจพื้นที่เป้าหมาย การถอดองค์ความรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน การวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การกำหนดความเหมาะสมทุกด้านในการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหลักสูตรฉบับร่าง สารระเบียนรู้ท้องถิ่นและนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการตรวจสอบทุกขั้นตอนพร้อมให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องในการจัดทำหลักสูตร ตลอดจนการทดลองใช้หลักสูตรฉบับร่างและนำมาปรับปรุงให้มีคุณภาพสมบูรณ์มากที่สุด แนวทางการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของกาญจนา บุญส่ง และนิภา เพชรสม (2556: 82-85) บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553: 222) วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล (2552: 44) ตลอดจนการศึกษาทฤษฎีและแนวทางการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของธีรวิทย์ เอกะกุล (2551) บงกชพร กรุดนาค (2555: 34) ประสาท เนืองเฉลิม (2556: 50-52) และวีรยุทธ ชาตะกาญจน์ (2557: 330-331) นอกจากนี้ยังได้สอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของปริญญญา สังขนันท์ (2560: 69) ที่ศึกษาวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวที่บ้านลาดเป้ง ของโรงเรียนลาดเป้ง จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ที่ประกอบด้วย การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง กำหนดความเหมาะสมกับชั้นเรียนและผู้เรียนออกแบบและจัดทำหลักสูตรฉบับร่าง การทำแผนการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและการแก้ไขหลักสูตร

2.2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลมของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วมก่อนที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารท้องถิ่นก่อนที่จะสอน นอกจากนี้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชนโดยตรง โดยการสัมภาษณ์ รู้จักการสังเกต ฝึกปฏิบัติจริง และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และสร้างองค์ความรู้จากการ ปฏิบัติจริง

สอดคล้องกับกาญจนา บุญส่ง และนิภา เพชรสม (2556: 82-85) ครูผู้สอนอยู่ในคณะทำงาน จำเป็นต้องมีการเตรียมการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน นอกจากนี้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการประเมินผลจากการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการประเมิน ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ทักษะการทำงานกลุ่ม และการประเมินชิ้นงาน ผลการประเมินผ่าน เกณฑ์ทุกด้าน ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้มีความสนุกสนานต่อการเรียนรู้ เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวและได้เรียนรู้จากสถานที่จริง

จากการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม จากการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ตลอดจนกลุ่มเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมในครั้งนี้ จึงทำให้ได้ หลักสูตรท้องถิ่นที่ประกอบด้วยองค์ความรู้ท้องถิ่น โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน ทำให้นักเรียนมีความสนใจเรียนรู้เรื่องท้องถิ่นของตนเอง สร้างความรัก ตระหนักเห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปแนวคิด และเสนอในรูปของข้อเสนอแนะใน การนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ในการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้การวิจัยแบบ มีส่วนร่วม หลักสูตรมีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำนักเรียนออกไปศึกษาเรียนรู้นอก สถานศึกษา ซึ่งต้องใช้เวลาในการเดินทาง ทำให้ครูต้องมีการวางแผนด้านเวลาให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง

2. จากผลการวิจัยพบว่า ในการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น มีการให้นักเรียนเตรียม ตัวอย่างผลผลิตจากการทำนาเกลือสมุทรมา ทำให้เกิดการล่าช้าในการจัดกิจกรรม เนื่องจาก นักเรียนบางคนไม่ได้อยู่ในเขตพื้นที่ในการทำนาเกลือสมุทร ดังนั้นครูควรมีการแจ้งล่วงหน้าเพื่อให้นักเรียนเตรียมมา หรือครูอาจเป็นผู้เตรียมผลผลิตจากรการทำนาเกลือสมุทรมาเป็นอย่างในการ เรียนการสอนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เกี่ยวกับการสร้างและการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการเกลือสมุทรในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
2. ควรมีการศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการเกลือสมุทรในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
3. ควรมีการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การทำนาเกลือสมุทรที่อำเภอบ้านแหลม ของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยการใช้การบูรณาการร่วมกับทุกกลุ่มสาระ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา บุญส่ง และนิภา เพชรสม. (2556). **ผู้นำทางวิชาการและพัฒนาหลักสูตร**. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. (2544). **วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดปัตตานี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2551). **การวิจัยปฏิบัติการ (Action research)**. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- นราวดี โลหะเจริญ. (2547). **พัฒนาการการทำนาเกลือ และการค้าที่ปัตตานี**. ปัตตานี: สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- บงกชพร กรุดนาค. (2555). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สารสกัดสมุนไพรและปุ๋ยหมักธรรมชาติจากภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลกลัดหลวง อำเภอยาย่าง จังหวัดเพชรบุรี โดย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2554). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญญา สังขันธ์. (2560). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวที่บ้านลาดเป้งของโรงเรียนวัดลาดเป้ง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). **วิจัยการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991).

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2552). **หลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา
กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา**. กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2557). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: วี.พรินท์
(1991).